

ako ne pride njih večina do prepričanja, da bode nova veljava denarja v korist celi naši državi.

Toliko za sedaj, o svojem času izpregovorimo pa še že več, ako bode treba.

Cerkvene zadeve.

Križev teden.

Zgodovinsko-liturgična črtica.

(Konec.)

Predno se je prošnja procesija vzdignila, potresli so udeležencem glavo s pepelom; ti udeleženci pa so bili ves narod. Potem se je narod poškopil z blagoslovljeno yodo in začel se je pobožni obhod. Procesija je bila sestavljena iz duhovščine in vernikov več cerkvá druge vrste, kateri so se s križem na čelu zbrali v glavni cerkvi. Duhovščina glavne cerkve je vodila obhod; vsi pa, kleriki in lajki hodili so bosi ter so prepevali litanije, psalme in antifone med potjo do bazilike, ki so jo že prej kot postajo ali statio zaznamovali; tu se je obhajala tudi sv. maša. Obiskavali so tudi vse cerkve, memo katerih so prišli in ondi peli kako antifono v proslavo skrivnosti ali svetnika, kateremu je bila cerkev posvečena.

To so bili s prvega začetka pri prošnjih obhodih navadni obredi, ki so se tudi ohranili nekoliko časa. Menih šentgalski, kateri nam je toliko dragih spominov o Karolu Velikem zapustil, poroča, da je veliki cesar one dni enako, kakor najpripustejši vernik, svoje obutalo sezul ter bosonog od svoje palače do postajne cerkve za križem korakal. V 13. stoletju pa je sv. Elizabeta turingiška dajala narodu svojemu isti pobožni vzgled. Srečno se je štela, ako ji je bilo mogoče pri prošnjih obhodih pomešati se med najrevnejše žene izmed naroda bosa in zavita v resasto volneno obleko za križem hoditi. Sv. Karol Boromej, kateri je v svoji škofiji toliko starih častitljivih običajev zopet vpeljal, je skrbno gledal na to, da se prošnji obhodi niso zanemarjali. S svojo skrbjo in s svojim vzgledom je zopet zanetil staro gorečnost za toliko sveto navado. Zapovedal je svojim vernikom post za te tri dni in se ga sam držal ob vodi in kruhu. Procesija, katere se je morala duhovščina vsega mesta udeležiti in katera se je pričela s pepljenjem, šla je o zoru iz stolnice, kamor se je še le ob treh ali štirih popoldne vrnila. V ponedeljek obiskali so 13 cerkvá, v torek 9, v sredo 11. Sveti nadškof je v eni izmed njih daroval sveto mašo, potem pa imel govor do ljudstva.

Ako primerjamo to gorečnost naših pradedov glede posvečevanja onih treh dni z mlačnostjo sedanjega rodu, ki se za slovesno obhajanje prošnjih procesij skoro nič ne briga: ne bomo napačno sodili, če rečemo, da je to znamenje, da je dandanes zelo opešal krščanski duh. Kako važen je smoter, ki si ga je cerkev s temi procesijami postavila! Koliko vernikov, ki imajo mnogo prostega časa, bi se jih lahko udeležilo; toda ne da bi ta lepi zlati čas posvetili očitni katoliški pobožnosti, porabijo ga za zasebne. In naj so še tako koristne, vendar ne morejo onih milostij jim pridobiti, kakor javna udeležba bogoslužnih naredb, katere je sv. cerkev sama zapovedala in jih tudi ona še zmiraj vodi.

Prošnji obhodi so se naglo razširili iz Galije po zahodni cerkvi. V Spaniji jih nahajamo že v 10. stoletju; tudi po Angliji so se hitro razširili in po srednji Evropi so prišli v navado z novoustanovljenimi cerkvami. Rim sam jih je vsprejel koncem 8. stoletja

za papeža Leona III. Kmalu potem so se tudi galske cerkve odpovedale svoji lastni liturgiji in se oklenile rimskega obreda: ob enem je bila v Galiji vpeljana tudi procesija sv. Marka. Vendar je bil pri tem mal razloček; v Rimu ohranila je procesija dne 25. aprila ime Litania major, novi obhodi pa so se zvali radi razločka Litaniae minores. V Galiji je bilo ravno narobe. Ondi so ohranili obhodi prošnjega tedna ime Litaniae majores, a na novo prišla procesija sv. Marka imenovala se je kot mlajša Litania minor. Poleg tega rimska cerkev s procesijami prošnjega tedna tudi ni vsprejela njih vse strogosti gledé posta, in to zaradi velikonočne dobe, v katero spadajo, ker ni hotela onih 40 veselih dni, ko je Jezus še občeval s svojimi učenci, kaziti s postno zapovedjo. Zaukazala je le zdržati se mesnih jedij te tri dni. Milanska cerkev, katera se, kakor vemo, strogo drži prošnjih obhodov, jih je tudi preložila na ponedeljek, torek in sredo po nedelji v osmini vnebohoda Gospodovega, da tako padajo izven velikonočne dobe.

Da se držimo prave mere — rimska cerkev jo ima vedno —, moramo te obhode smatrati kot sveto naredbo, katero naše velikonočno veselje pač kroti, a ga ne sme nikakor zatreti. Vijolčasta barva, ki se rabi pri procesiji in maši, ne pomenja bega ženinevega (Vis. pis. 8.), marveč nas opominja, da se bliža njegov odhod. Naložen nam zdržek, dasi tudi ni združen s postom, priča, rekel bi, že v prihodnost o naši žalosti, da kmalu Izveličarja ne bode več med nami.

Ko pišemo te vrste, katere naj bi imenitni pomen spokornih obhodov prošnjega tedna razložile, opomniti je še treba, da se je s časom krščansko mišljenje toliko poslabšalo ter post in zdržek čedalje bolj zanemarjal tako, da je bila sv. cerkev primorana, od te zapovedi odnehati. Naj bi torej pravi verniki iz tega razvideli, da je dandanes, ko vera peša, tim večja dolžnost, s skupno molitvijo poravnati toliko koristno in staro, zdaj pa odpravljeno postno zapoved, katera je našo mehkužnost le malo težila.

Po sedanjem cerkvenem redu pojejo se pri prošnjih obhodih — kojih namen je, po grehih razžaljeno usmiljenje Gospodovo ter nebešcanov brambo za nas zemljane in imetje naše izprositi — litanije vseh svetnikov in se služi posebna maša v postajni cerkvi, ali pa, kadar se procesija v nobeni hiši božji ne ustavi, v oni cerkvi, iz katere se je obhod pričel. Litanij vseh svetnikov radi njihove moči in zdatnosti nikdar ne moremo zadosti ceniti; cerkev jih rabi o vsih važnih prilikah kot sredstvo, da bi si z njimi božjo milost po posredovanji vsega nebeškega dvora izprosila. Ako ti torej res ni mogoče vdeležiti se prošnjih obhodov, ne zamujaj vsaj teh litanij záse moliti in tako se zediniti s sv. cerkvijo. Udeležil se bodeš tako koristi toliko svete naredbe ter bodeš pomogel po svoji moči zadobiti onih milostij, katerih krščanski svet one dni prosi. V prošnji maši, katera je za vse tri dni ista, govori vse o potrebi in moči molitve. Cerkev rabi pri njej obleko štiridesetdanskega posta, da tako izraža nujno željo sprave z Bogom; vse pa diha upanje, da bomo uslišani, saj dobro čutimo, da se ta nada opira na ljubezen od smrti vstalega nebeškega ženina.

Po »C. G.«

Gospodarske stvari.

Kaj nas uči narava.

(Konec.)

Opazujmo marljivo delovanje ptičev. Celi dan jih vidimo mrčes iskati. Razun tičev imamo še mnogo dru-